

De nieuwe (mis)match op de arbeidsmarkt

Dynamiek in onzekere tijden

Henri L.F. de Groot

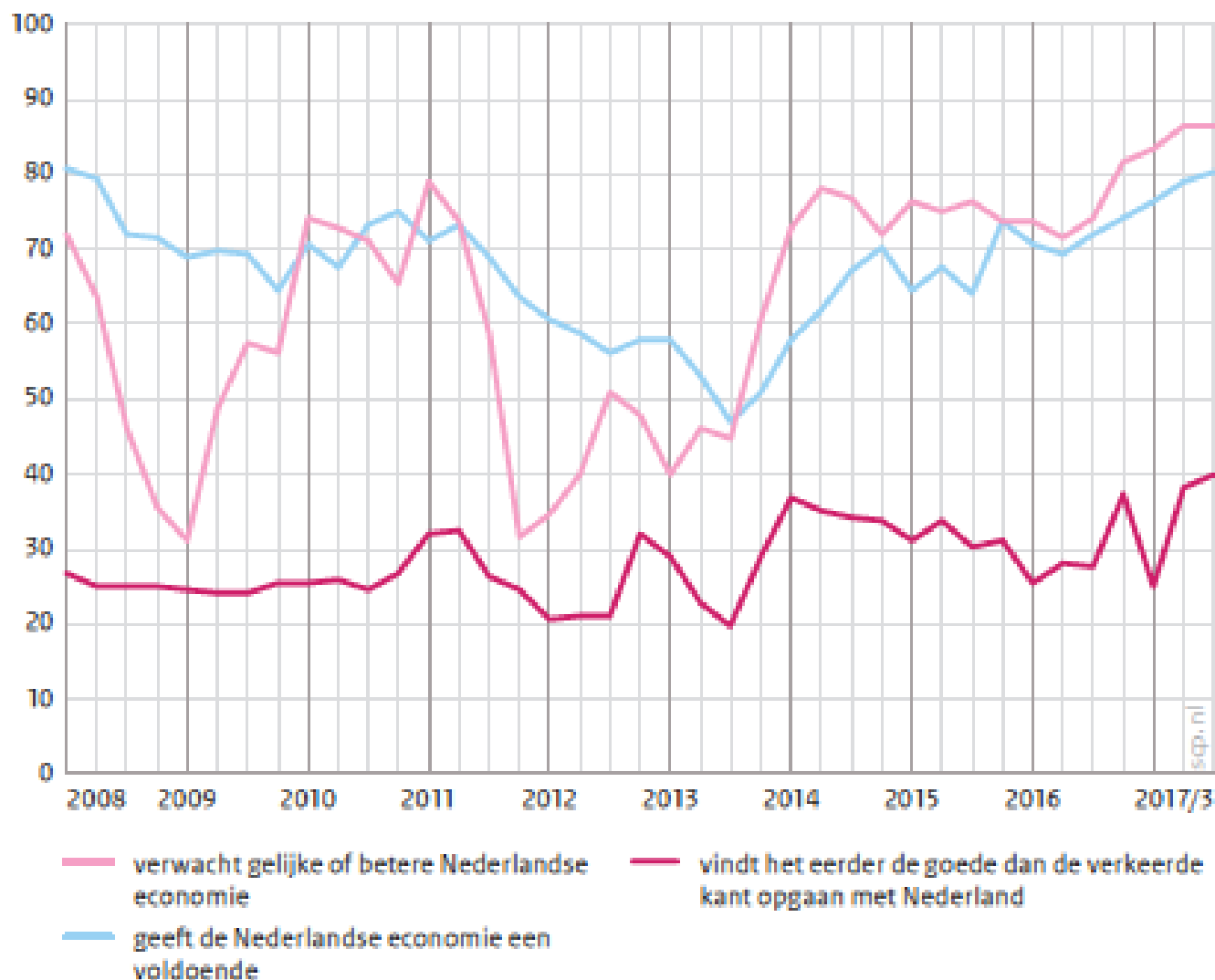
Lezing Genootschap Flevo en VUvereniging

Spannende tijden

- Onzekerheid onder grote groepen
- Onrust in “de polder”
- Versnipperd politiek landschap
- Groei en Krimp
- Internationale onevenwichtigheden

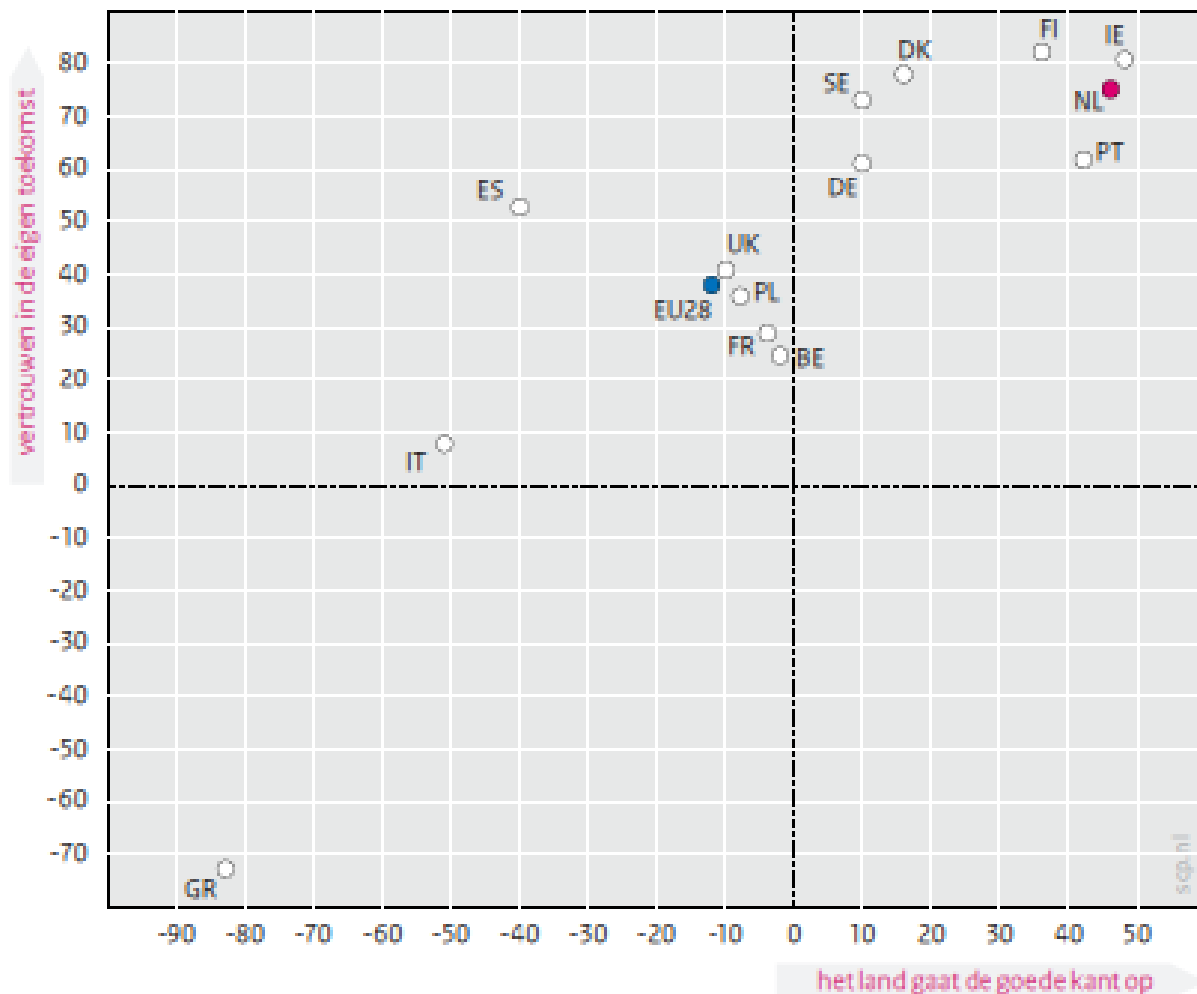
De staat van Nederland(ers)

Positieve stemming over economie en Nederland, 2008-2017/3

Nederland(ers) in Europa

Opvattingen over de eigen toekomst en het land, mei 2017

Bredere trends

- ‘Hoop’ op stad als bron van groei
- Terugtrekkende overheid die decentraliseert
- Economisch landschap met meer pieken en dalen
- Toenemende erkenning van belang van de regio
- Transitie op terrein van klimaat en arbeidsmarkt

Bronnen van onzekerheid

- Globalisering
- Robotisering
- Terugtrekkende (nationale) overheid
- Flexibilisering op de arbeidsmarkt

Arbeidsmarkten in deze regio

- Economische Verkenningen Metropoolregio Amsterdam
- Jaarlijkse monitor van de Economie van de MRA
- Samenwerking VU, TNO, Neo-Observatory en Ecorys
- Basis voor gesprek in de regio

Het verhaal van 2017

- Economisch herstel zet door, ook op arbeidsmarkt
- Regio toont zich krachtig, wendbaar en weerbaar
- Afhankelijkheid van buitenwereld minder groot
- Regionale verschillen zijn substantieel
- Politieke en economische onzekerheid blijft groot

Economische groei (percentage)

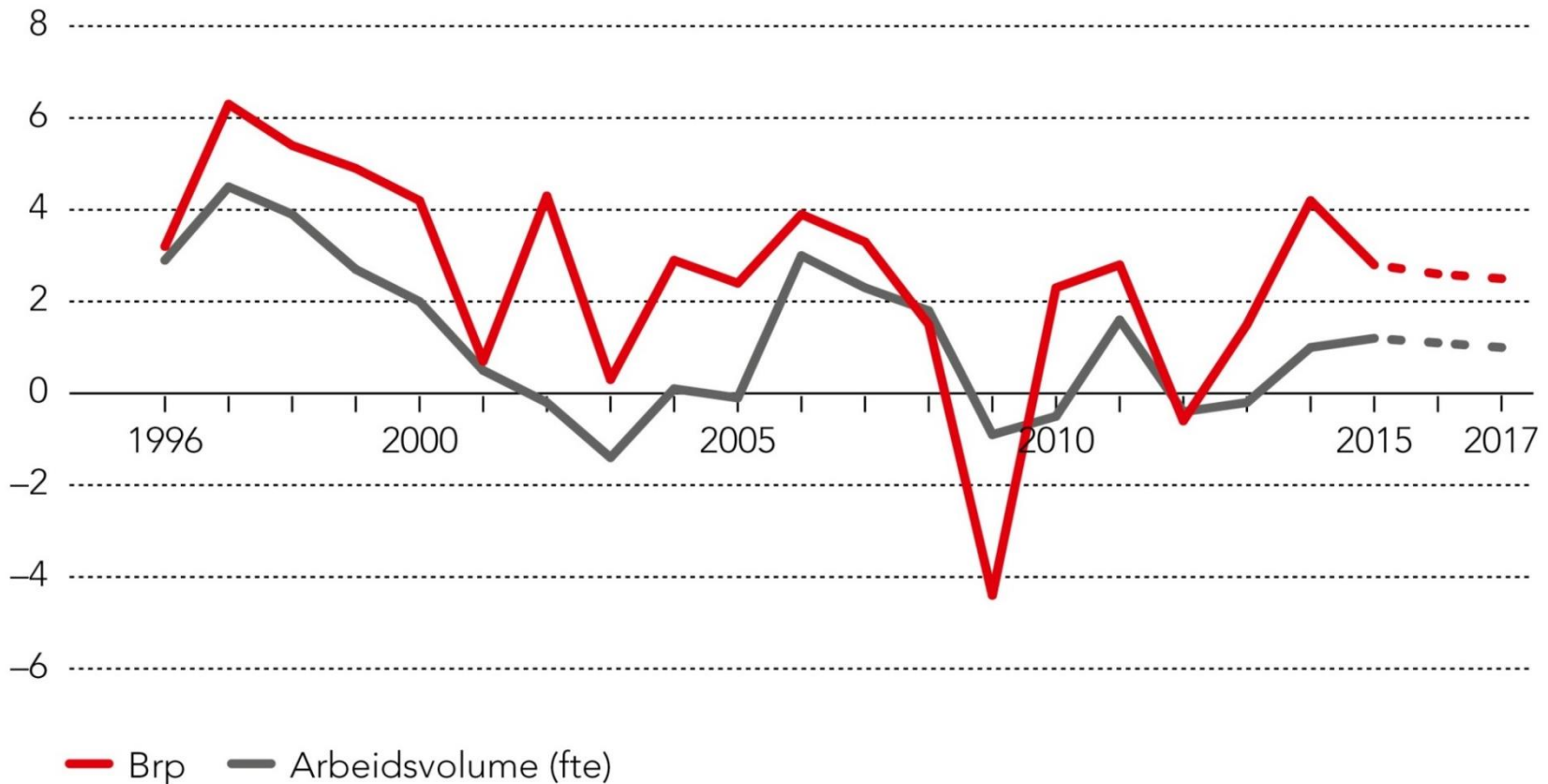
* Prognose 2016 en 2017

Bron: CBS, CPB, Eurostat, Europese Commissie (bewerking TNO/NEO Observatory)

Bron: EVMRA (2017)

Ook zichtbaar op arbeidsmarkt

Reële groei BRP en groei arbeidsvolume in procenten

*Prognose 2016 en 2017

Bron: CBS (bewerking en prognose TNO/NEO Observatory)

Maar nog steeds onbenut potentieel

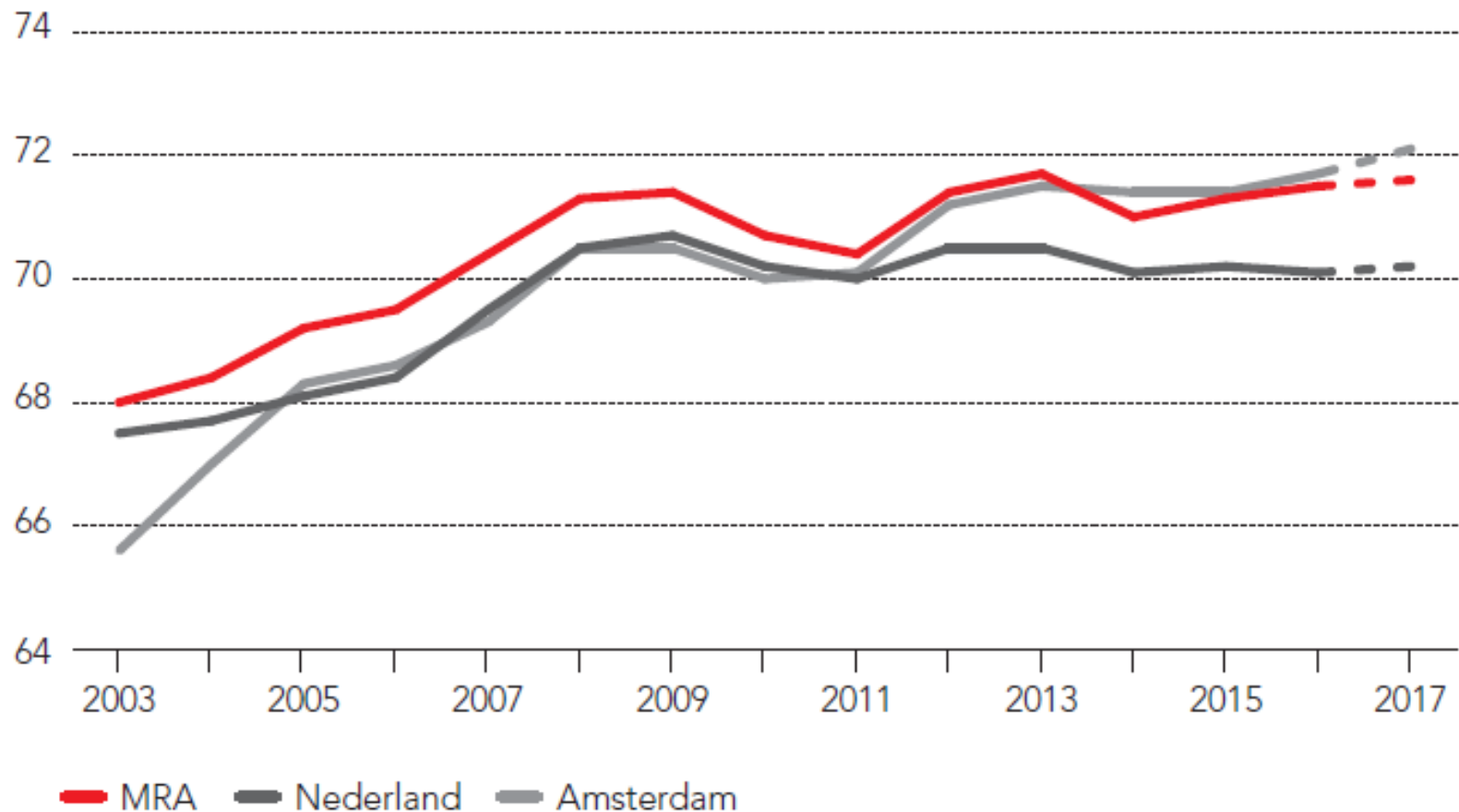
Figuur 2.1 Opbouw arbeidsmarkt MRA

Aantal personen x 1.000; 2015 (tussen haakjes het verschil met voorgaand jaar)*

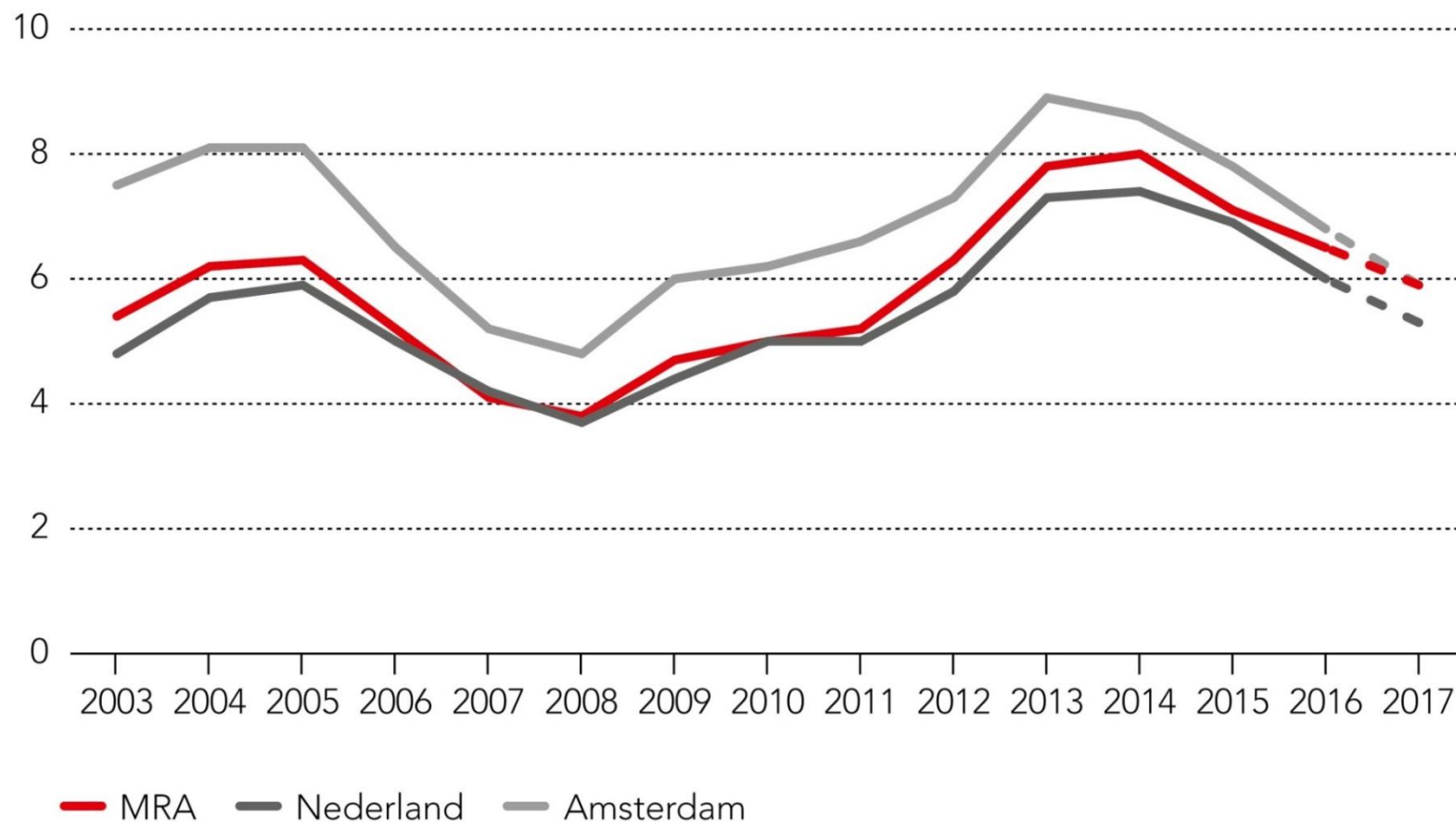
Bevolking	Overige bevolking 0-14 jaar, 75+	Overige bevolking 0-14 jaar, 75+	Overige bevolking 0-14 jaar, 75+
	593 (10,7)	593 (10,7)	593 (10,7)
	Potentiële beroepsbevolking 15-74 jaar	Niet-actieven	Niet-actieven
		528 (-2)	528 (-2)
		Werklozen 93 (-11)	
		Beroeps- bevolking	Werkzamen
2.434 (21,7)	1.841 (11)	1.313 (13)	1.219 (21)

Dat overigens kleiner wordt over tijd

Figuur 2.3 Arbeidsparticipatie in de MRA en Amsterdam hoger dan in Nederland
Brutoparticipatiegraad; in procenten; Nederland, MRA en Amsterdam; 2003–2017*

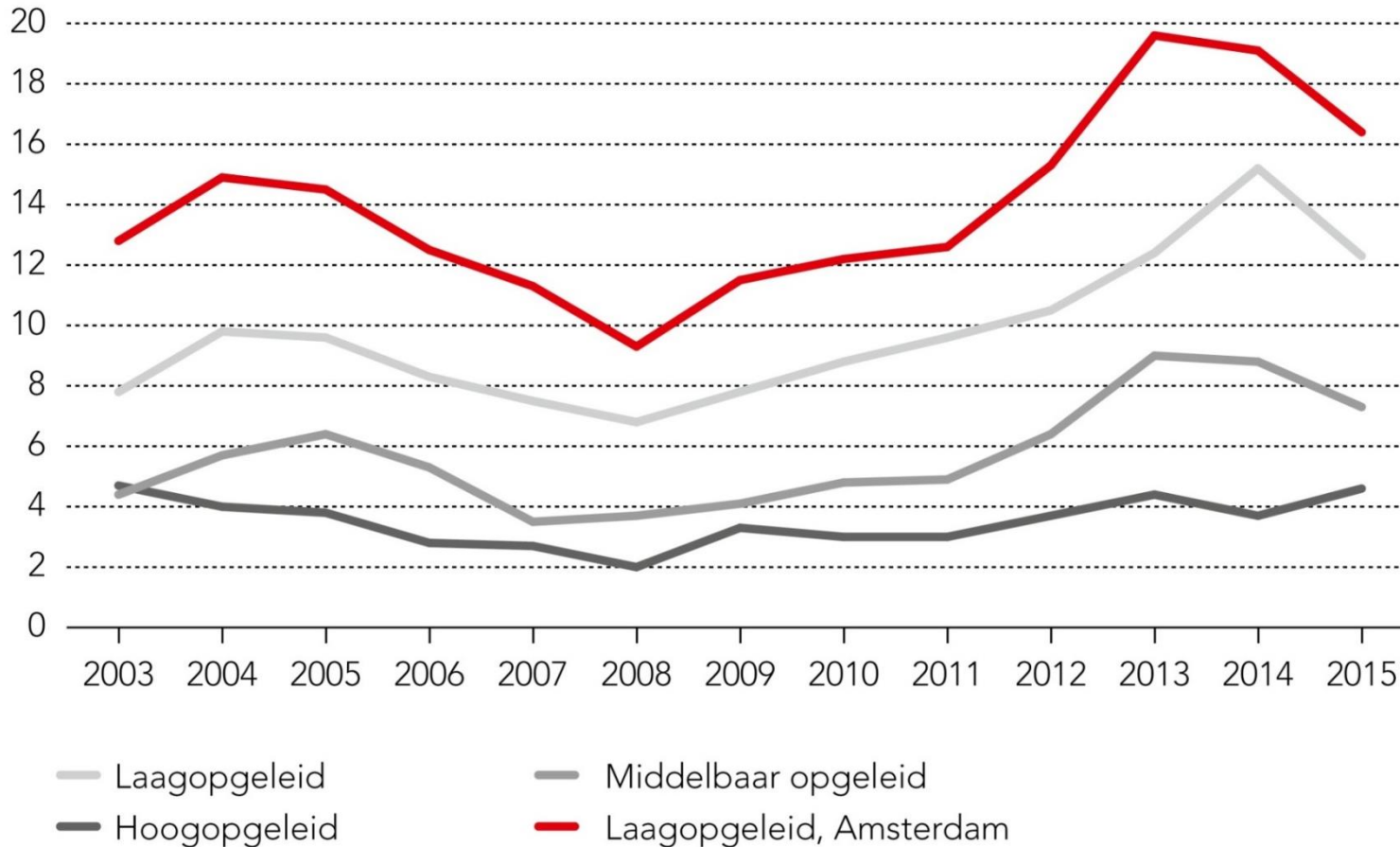

Werkloosheid (percentage)

* Prognose 2016 en 2017

Werkloosheid naar opleiding

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Bron: EVMRA (2017)

En verder uitgesplitst naar groepen

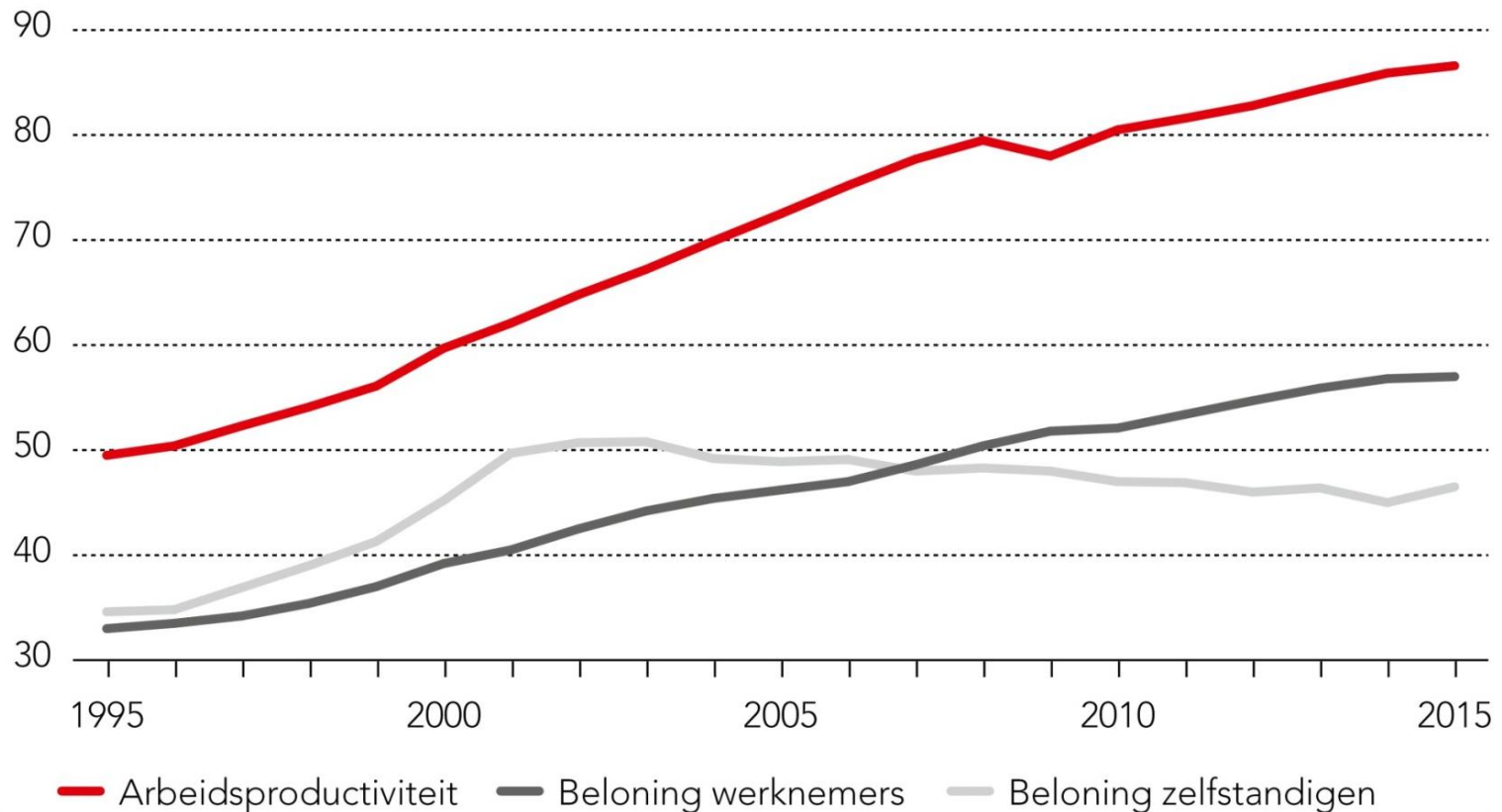
Tabel 2.2 Brutoparticipatie, werkloosheid en niet-actieven naar opleidingsniveau, etniciteit, geslacht en leeftijd

Participatie en werkloosheid in procenten; niet-actieven en werklozen in aantal personen x 1.000; 2015

	Brutoparticipatie		Werkloosheid		Niet-actieven	Werklozen
	MRA	Nederland	MRA	Nederland	MRA	MRA
	%		%		x 1.000	
Totaal	71	70	7,1	6,9	528	93
Laagopgeleiden	50	52	12	11	247	30
Middelbaar opgeleiden	74	74	7	7	185	38
Hoogopgeleiden	85	83	5	4	96	25
Autochtonen	72	71	5	6	345	47
Niet-westerse allochtonen	68	65	13	15	121	33
Westerse allochtonen	74	69	7	9	62	13
Mannen	76	75	6	7	216	44
Vrouwen	67	65	7	7	310	43
15- tot 25-jarigen	68	68	11	11	93	22
25- tot 45-jarigen	87	88	6	6	85	33
45- tot 75-jarigen	60	59	6	7	350	32

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

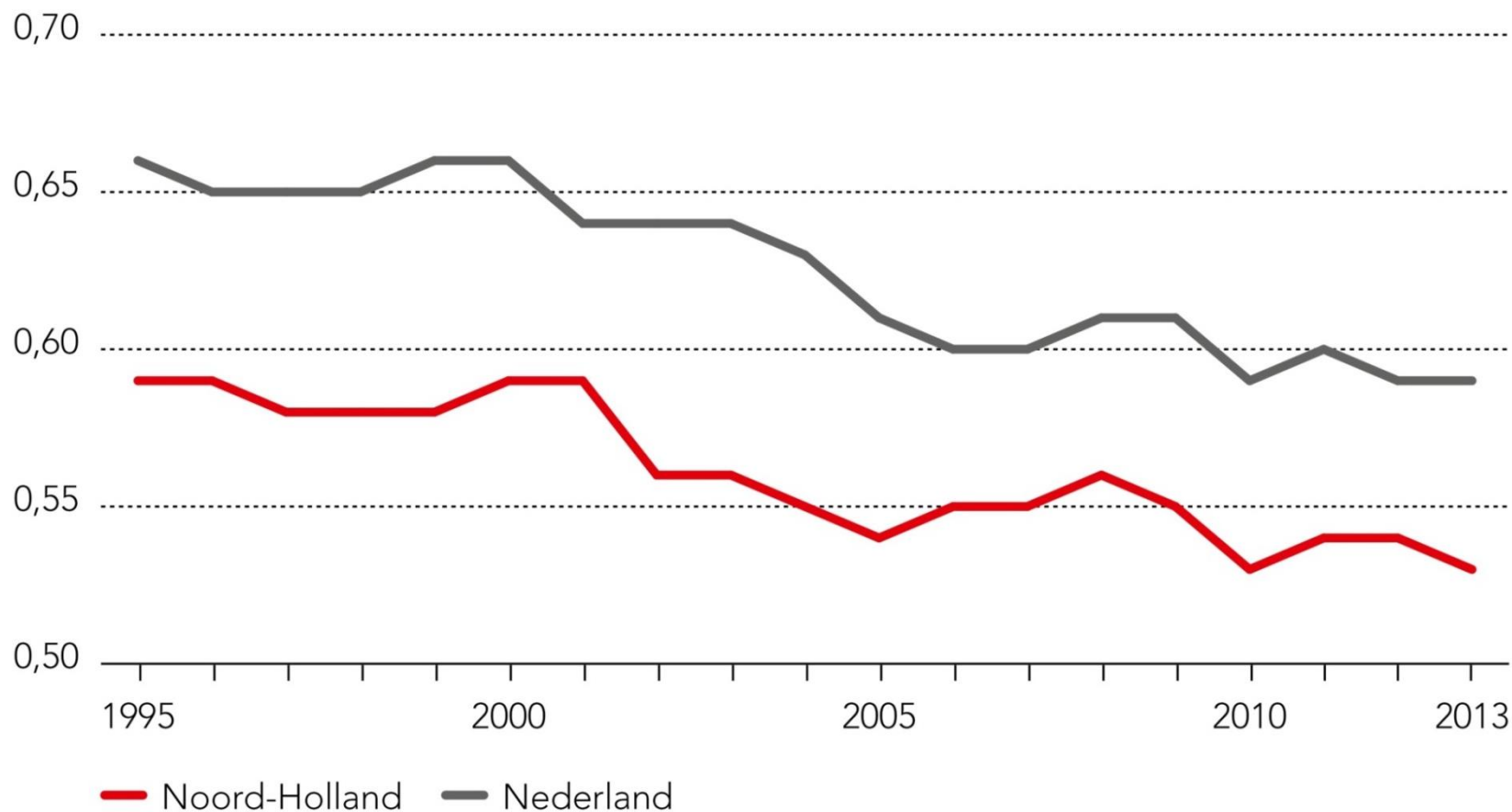
Verdeling toegevoegde waarde

* Toegevoegde waarde en beloning in lopende prijzen.
Bron: CBS (bewerking TNO)

Dalend aandeel arbeid

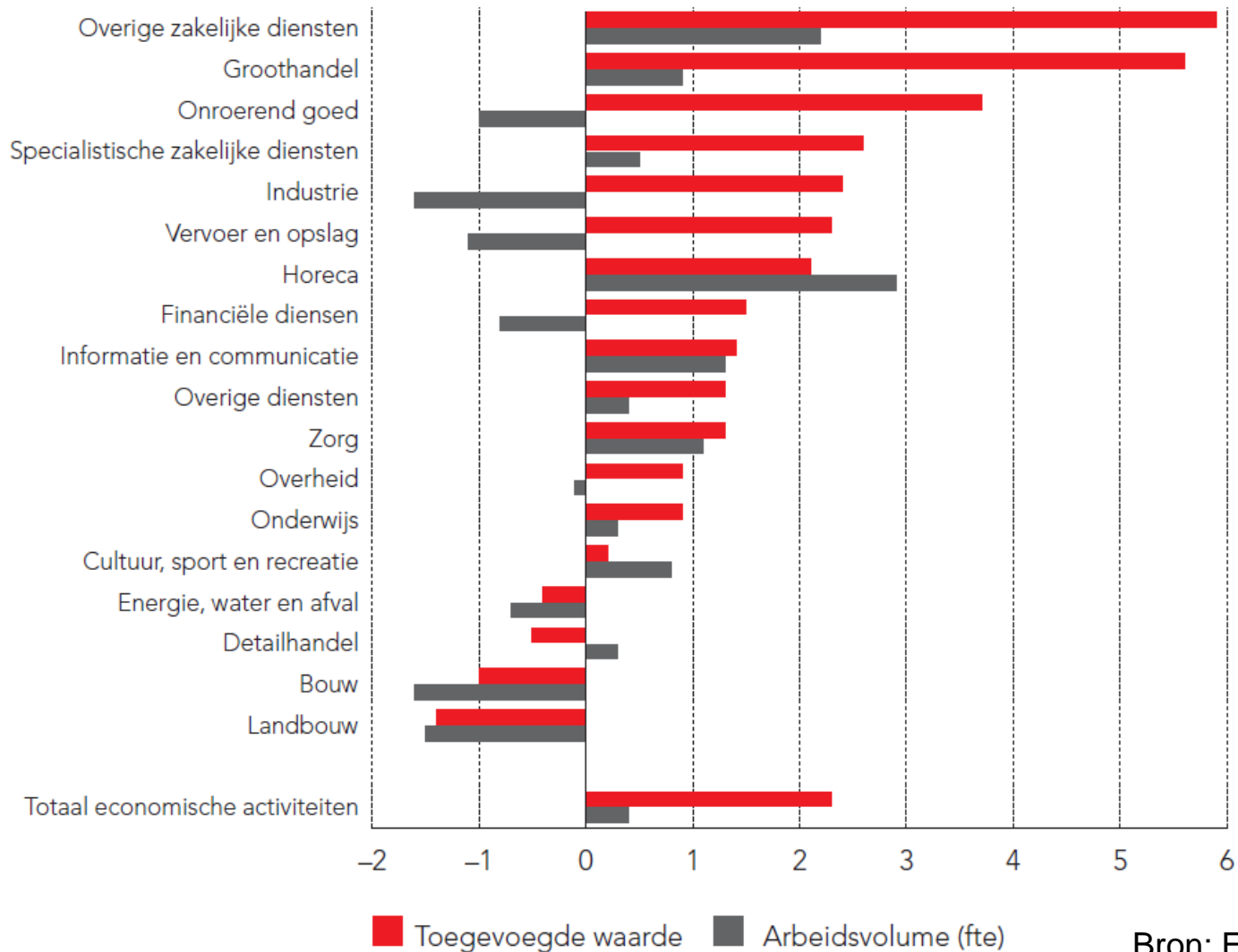
* Berekend op de bruto toegevoegde waarde (= inclusief afschrijvingen).

Bron: CBS (eigen berekening TNO)

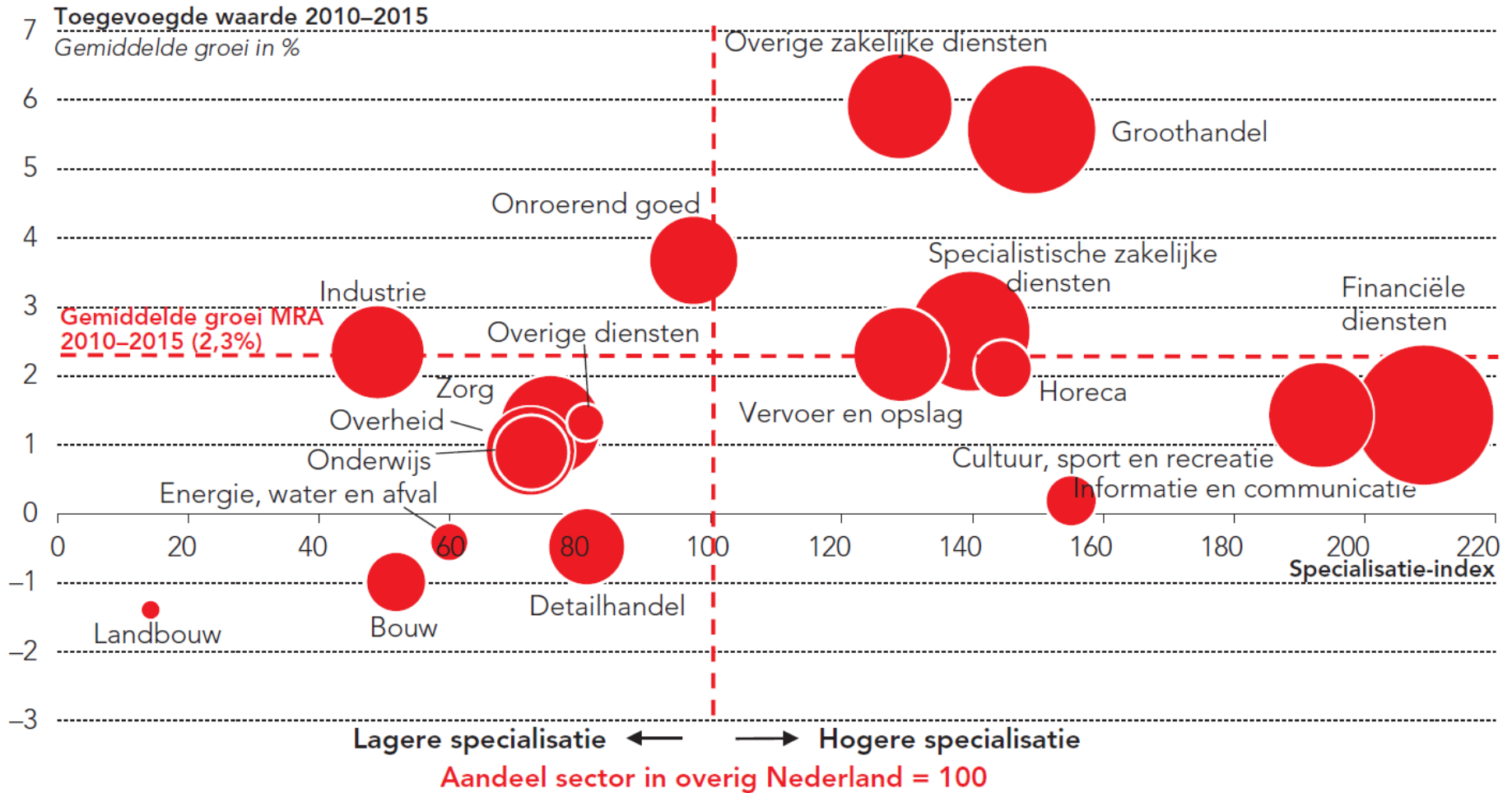
Dynamiek op de arbeidsmarkt

Figuur 1.12 Voor de MRA kenmerkende dienstensectoren stuwen de groei

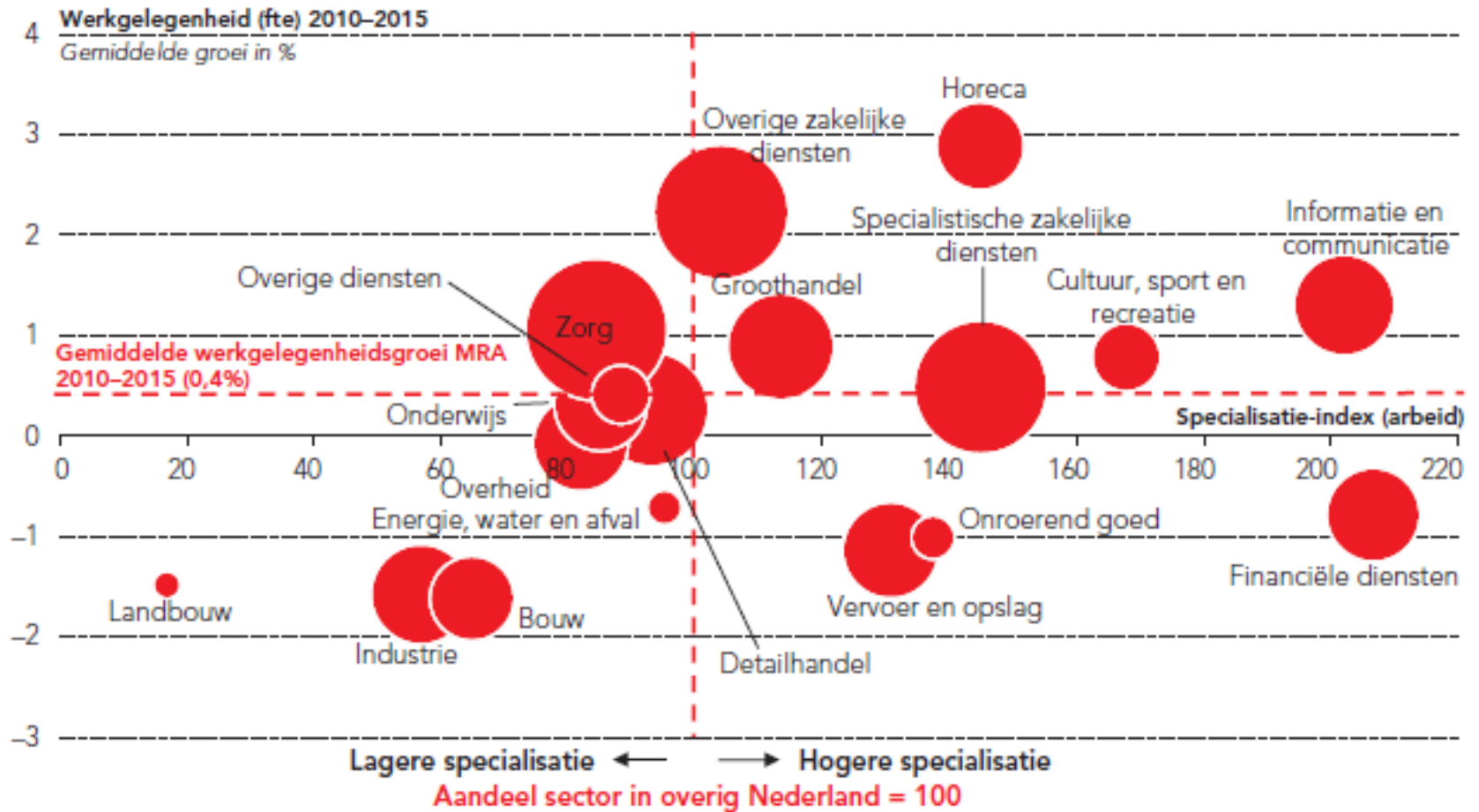
Toegevoegde waarde en arbeidsvolume (fte's) per sector; gemiddelde groei in procenten; MRA; 2010-2015

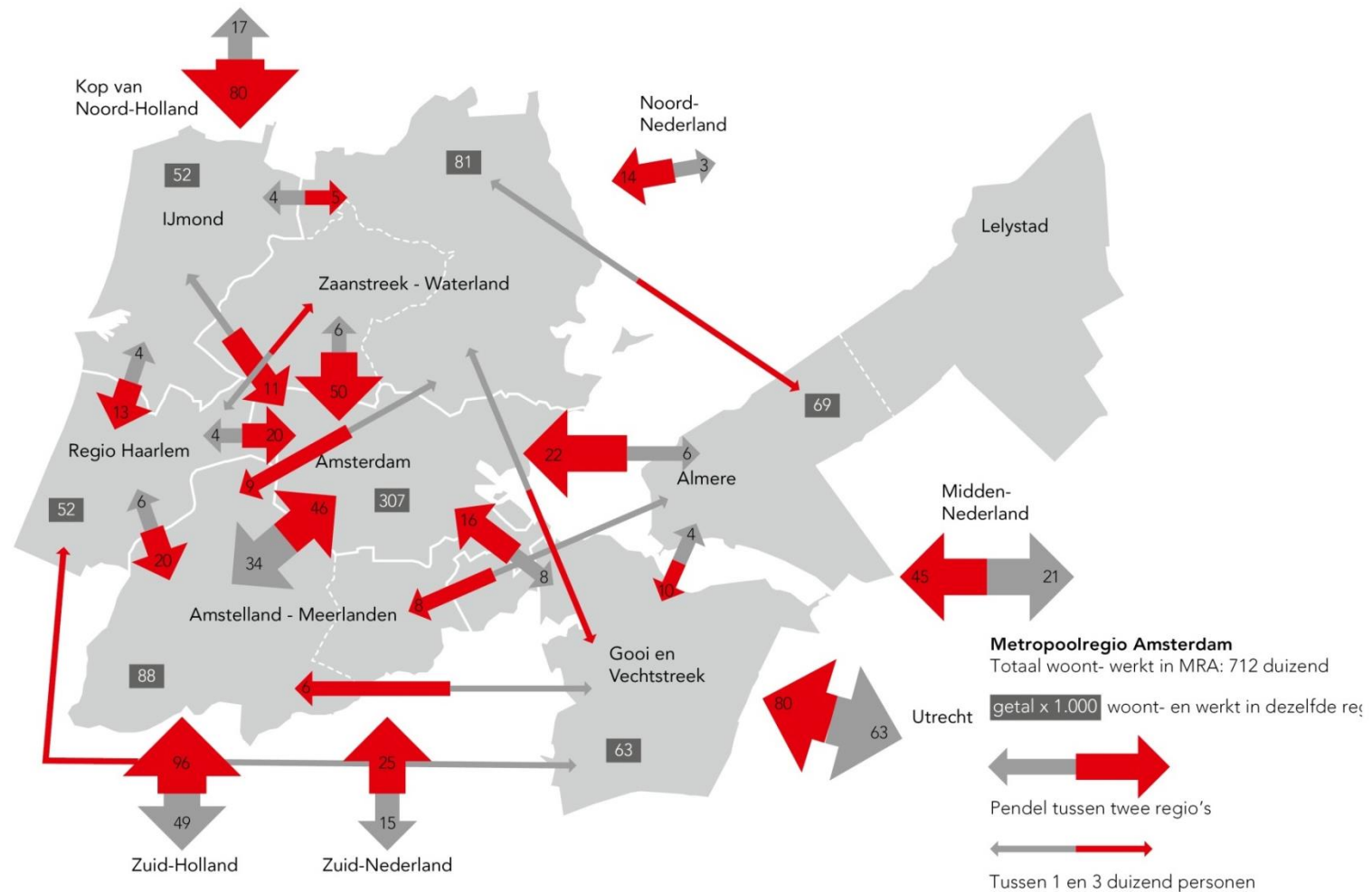
Wendbare sectorstructuur

Ook op arbeidsmarkt

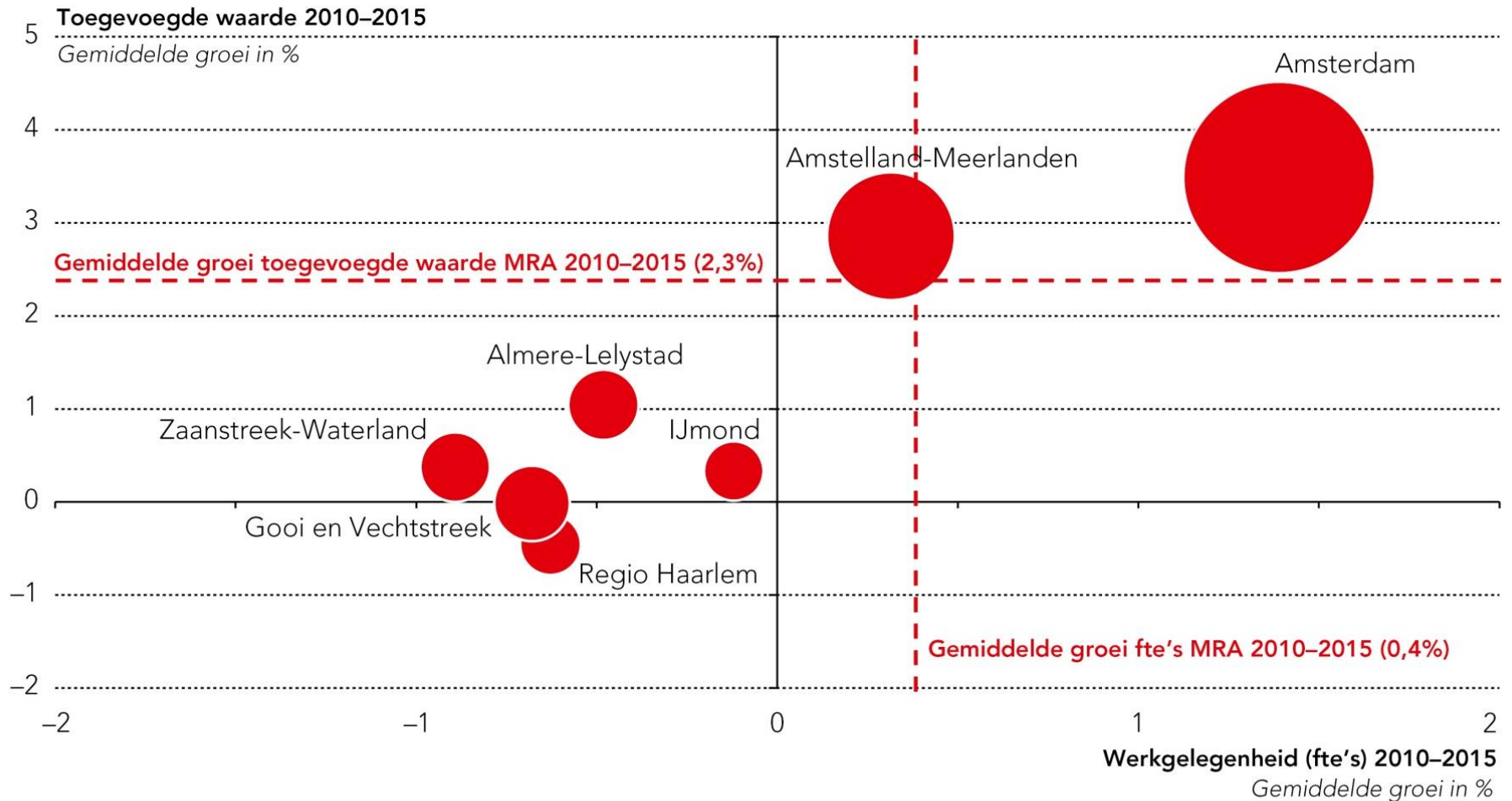

Samenhang in de regio

* Prognose 2016 en 2017
 Bron: CBS (bewerking TNO/NEO Observatory)

Met divergerende ontwikkeling

Bron: CBS (bewerking TNO/NEO Observatory)

Bron: EVMRA (2017)

En werkloosheidsverschillen

Tabel 2.3 Werkloosheid Metropoolregio Amsterdam naar deelregio

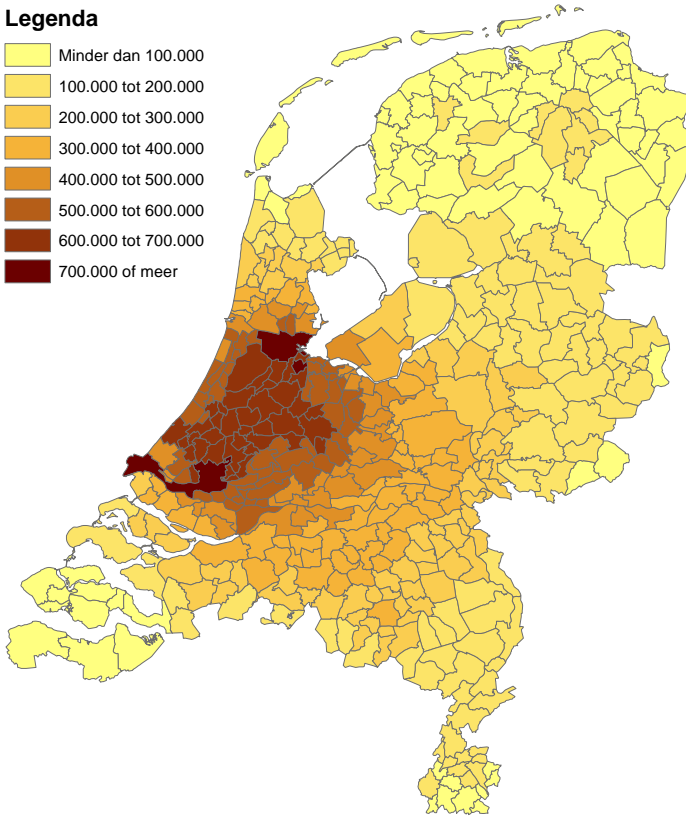
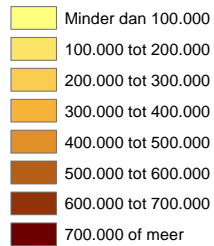
Aantal personen x 1.000; 2015; als percentage van de beroepsbevolking, 2012–2017*

	2015	2012	2013	2014	2015	2016*	2017*
	x 1.000	%					
Nederland	614	5,8	7,3	7,4	6,9	6,0	5,3
Metropoolregio Amsterdam	93	6,3	7,8	8,0	7,1	6,5	5,9
Amsterdam	36	7,3	8,9	8,6	7,8	6,8	5,9
Almere-Lelystad	12	8,2	10,0	10,9	8,2	8,3	7,6
Zaanstreek-Waterland	12	5,2	7,4	7,5	6,9	6,7	6,4
Amstelland-Meerlanden	12	5,1	6,8	6,8	6,7	6,2	5,9
Gooi en Vechtstreek	8	5,6	6,3	7,2	6,3	5,6	4,9
Haarlem	7	5,2	6,7	6,7	5,8	5,5	4,9
IJmond	6	4,9	5,8	6,8	5,8	5,1	4,8

Reflectie van agglomeratieproces

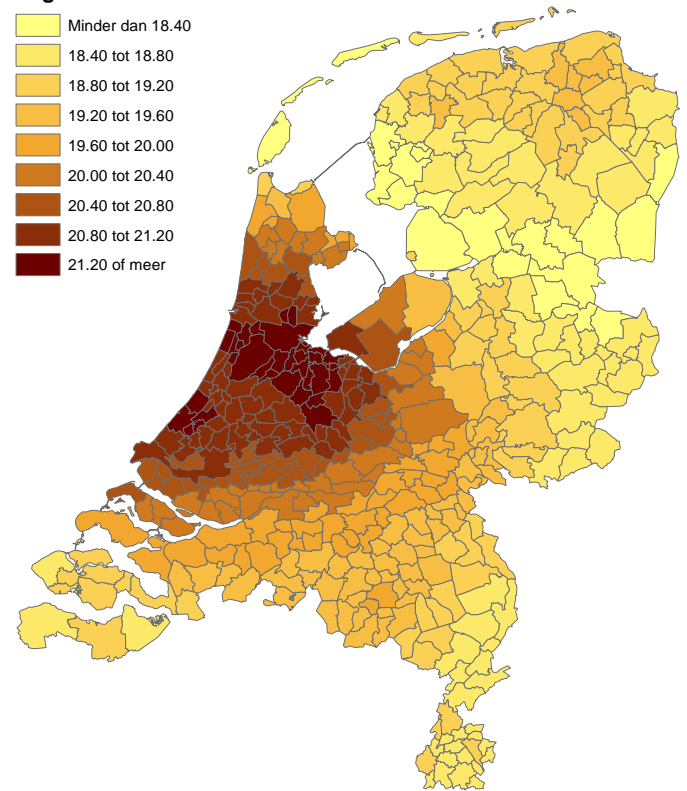
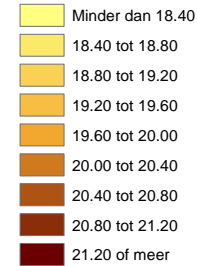
banen lokale arbeidsmarkt

Legenda

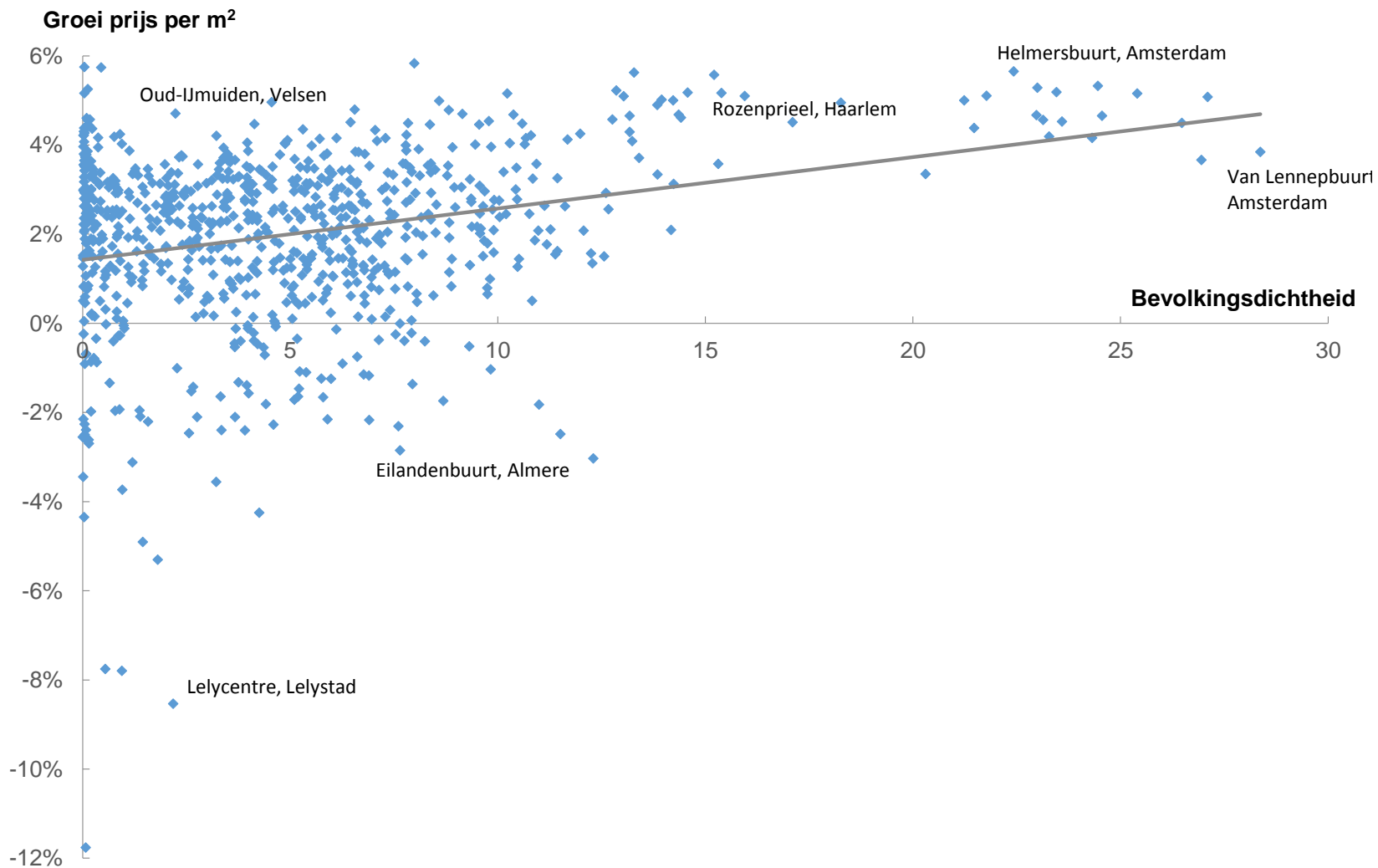
Gemiddeld uurloon

Legenda

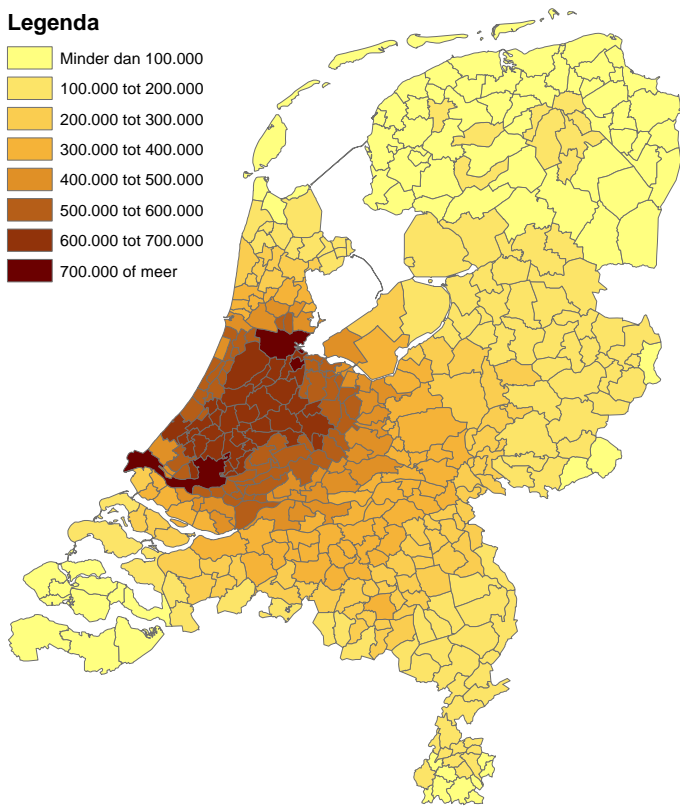
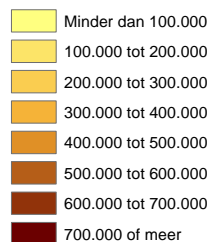
Ook zichtbaar op woningmarkt

Met name relevant voor hoogopgeleiden

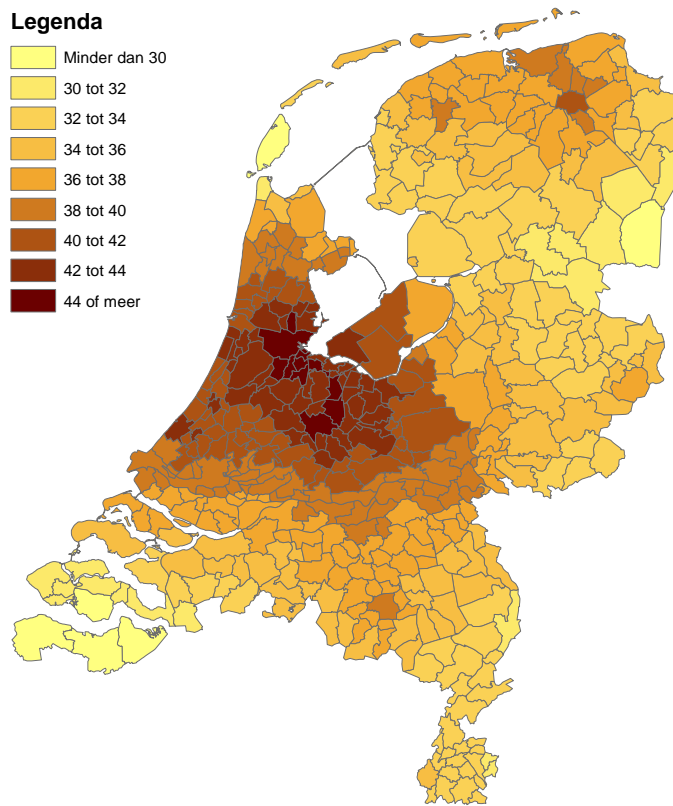
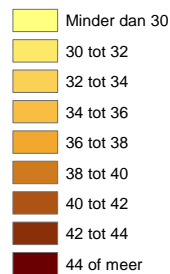
banen lokale arbeidsmarkt

Legenda

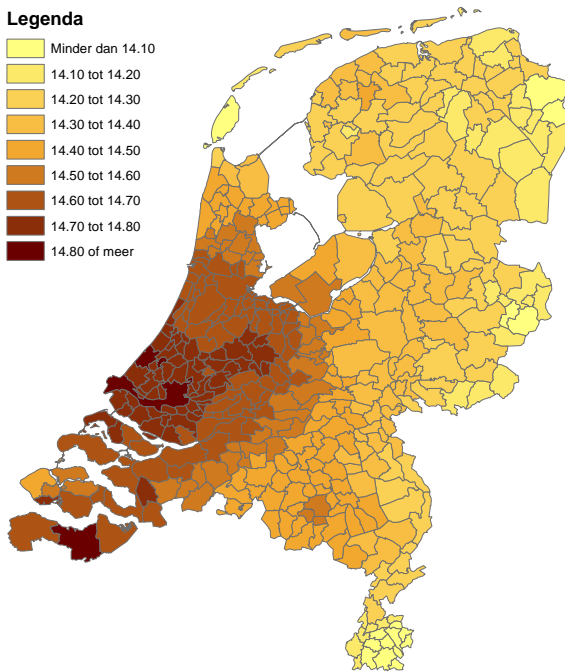
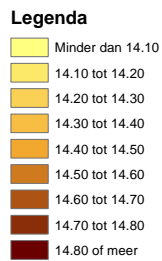
% hoogopgeleiden

Legenda

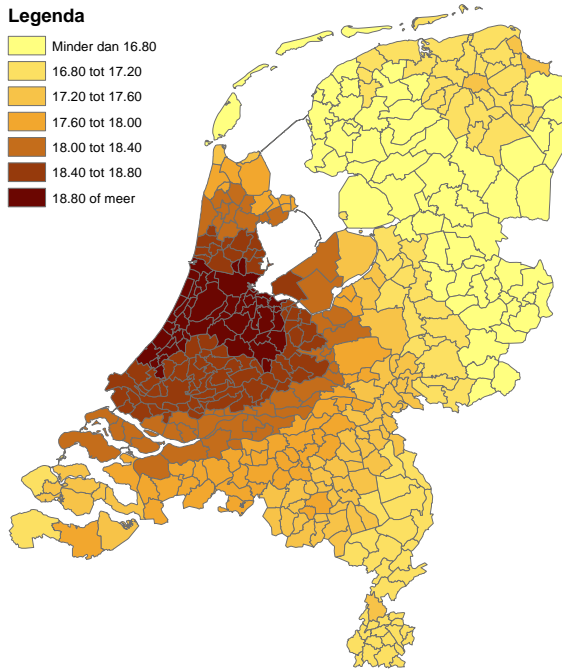
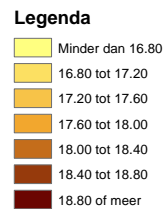

Productiviteitsverschil naar opleiding

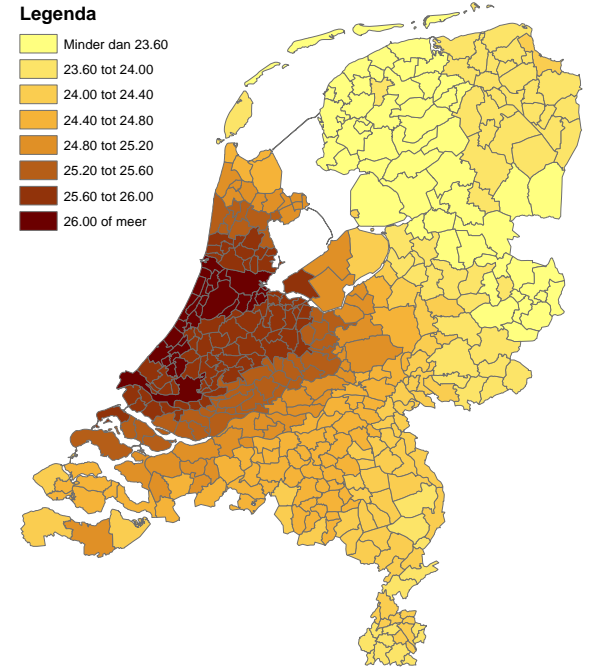
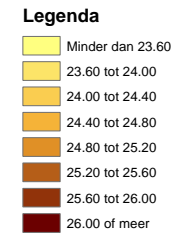
Laag

Middelbaar

Hoog

Uitdagingen voor beleid

- Echt werk maken van leven lang leren
- Transities op arbeidsmarkt faciliteren
- Slim benutten agglomeratiepotentieel
- Ruimte creëren voor middenklasse
- Regionale coördinatie van beleid vereist
- Structurele oplossing positie zzp'er
- Erkennen van complexe dynamiek van groei en krimp

Meer weten

- Mail Henri de Groot via h.l.f.de.groot@vu.nl
- Economische Verkenningen Metropoolregio Amsterdam
- Stad en Land (2010)
- Pieken in de Polder (2012)
- Soort Zoekt Soort (2014)
- Groei & Krimp (2016)
- SER advies Agenda Stad (2015 en 2017)
- Benjamin Barber, Ed Glaeser, en nog heel veel meer...

